

KINNITATUD
Koja esimehe 11.08.2023 korralduse nr 9
„Kohtutäiturieksami, pankrotihalduri eksami
ja saneerimisnõustaja eksami programmi kinnitamine“ punktiga 3

Saneerimisnõustaja eksami programm

Saneerimisnõustaja eksami programm on koostatud justiitsministri 11.10.2010. a. määruse nr 33 „Pankrotihalduri ja saneerimisnõustaja eksami erialateadmiste testi valdkonnad ja hindamise kord“ alusel. Programm on liigendatud neljaks alaosaks:

- 1) maksejõuetusõigus, täitemenetlus, tsiviilkohtumenetlus;
- 2) tsiviilõigus ning äri- ja ühinguõigus;
- 3) maksuõigus ja halduskohtumenetlus ja
- 4) majandusained.

Programm on koostatud eeldusel, et selle alusel eksamiks valmistumisel on ühtlasi omandatud põhiteadmised vastavates valdkondades, mis on vajalikud saneerimisnõustajana töötamiseks. Õppematerjaliks on valitud eelkõige vastavad õpikud, õppevahendid ning seaduste kommentaarid. Nendes valdkondades, kus õpikuid ja kommentaare ei ole, on õppematerjaliks peamiselt erialased artiklid, aga ka kohtupraktika analüüsid. Õppijal tuleb iseseisvalt viia end kurssi viimaste olulisemate asjakohaste Riigikohtu lahenditega. Oluliseks õppematerjaliks on vastava valdkonna seadused. Ülevaatlikkuse mõttes on programmi alguses esitatud selle üldine struktuur.

Struktuur

I Maksejõuetusõigus, täitemenetlus, tsiviilkohtumenetlus	3
1. PANKROTIÕIGUS.....	3
2. SANEERIMISMENETLUS	7
3. TÄITEMENETLUS.....	8
4. TSIVIILKOHTUMENETLUS.....	13
II Tsiviilõigus ning äri- ja ühinguõigus	18
5. TSIVIILÕIGUSE ÜLDOSA	18
6. ASJAÕIGUS.....	22
7. VÕLAÕIGUS.....	24
10. TÖÖÕIGUS	31
11. ÄRI- JA ÜHINGUÕIGUS.....	32
III Maksuõigus ja halduskohtumenetlus.....	35
12. MAKSUÕIGUS	35
13. HALDUSKOHTUMENETLUS	37
IV Majandusained.....	40
14. MAJANDUSARVESTUS.....	40
15. ETTEVÕTTE ÄRIPLAAN JA MAJANDUSTULEMUSTE PLANEERIMINE.....	41
16. AUDIITORKONTROLL	41

I Maksejõuetusõigus, täitemenetlus, tsiviilkohtumenetlus

1. PANKROTIÕIGUS

1. Pankroti mõiste, pankroti väljakuulutamise ja väljakuulutamise tagajärjed

1.1. Pankroti mõiste ja pankrotimenetluse üldiseloostus

1.2. Pankrotiavaldus ja selle esitajad

1.3. Maksejõuetusavaldus ja selle esitajad

1.4. Pärandvara pankrotimenetlus

1.5. Ajutise halduri või usaldusisiku nimetamine

1.6. Pankrotiasja ettevalmistamine

1.7. Ajutine pankrotihaldur ja ajutise halduri tasu

1.8. Usaldusisik ja usaldusisiku tasu

1.9. Pankrotiasjas lahendi tegemine

1.10. Pankrotimäärusest teavitamine

1.11. Pankroti väljakuulutamise tagajärjed

2. Pankrotimenetluse organid

2.1. Pankrotihaldur

2.1.1. Pankrotihaldurile esitatavad nõuded

2.1.2. Pankrotihalduri nimetamine ja kinnitamine

2.1.3. Pankrotihalduri kohustused ja õigused, halduri tasu

2.1.4. Pankrotihalduri tegevuse korraldamine

2.1.5. Pankrotihalduri tegevuse peale kaebamine, halduri vastutus,

2.1.6. Järelevalve halduri tegevuse üle

2.2. Pankrotitoimkond

2.2.1. Pankrotitoimkonna moodustamine ja pädevus

2.2.2. Pankrotitoimkonna liikmete vastutus ja tasu

2.3. Võlausaldajate üldkoosolek

2.3.1. Üldkoosoleku pädevus

2.3.2. Üldkoosoleku läbiviimine ja otsuste tegemine

2.3.3. Esimene üldkoosolek

2.3.4. Üldkoosoleku otsuste vaidlustamine

2.4. Kohtu pädevus pankrotimenetluses

3. Võlgniku kohustused, vastutus ja õigused

- 3.1. Teabe andmise kohustus, võlgniku vanne
- 3.2. Kohustus kohal viibida
- 3.3. Sundtoomine ja vahistamine
- 3.4. Kohustatud isikud juriidilisest isikust võlgniku puhul
- 3.5. Ärikeeld
- 3.6. Võlgniku vastutus
- 3.7. Võlgniku õigused

4. Nõuded pankrotimenetluses

- 4.1. Nõuded, mida saab esitada
- 4.2. Nõuete esitamise kord
- 4.3. Nõuete tasaarvestus
- 4.4. Nõuete kaitsmine
  - 4.4.1. Kaitsmise kord
  - 4.4.2. Vaidlused nõuete tunnustamise üle

5. Pankrotivara moodustamine

- 5.1. Pankrotivara mõiste ja selle moodustamise viisid
- 5.2. Vara tagasivõitmine
  - 5.2.1. Tagasivõitmise mõiste ja kord
  - 5.2.2. Tagasivõitmise üldised alused
  - 5.2.3. Tagasivõitmise erialused
  - 5.2.4. Tagasivõitmise tagajärjed
- 5.3. Võlgniku lähikondsed
- 5.4. Pärand
- 5.5. Ühisvara jagamine
- 5.6. Vara välistamine pankrotivarast

6. Pankrotivara valitsemine

- 6.1. Pankrotivara valitsemise mõiste
- 6.2. Vara ja võlgade nimekiri
- 6.3. Halduri ettekanne pankrotivara kohta
- 6.4. Halduri arvepidamiskohustus
- 6.5. Ettevõtte tervendamine ja likvideerimine
- 6.6. Juriidilisest isikust võlgniku tervendamine ja likvideerimine

7. Pankrotivara müük

- 7.1. Vara müügi põhimõtted
- 7.2. Vara müügi kord
- 7.3. Pandiga koormatud eseme müügi erisused
- 7.4. Ettevõtte müük

8. Väljamaksed pankrotivarast

- 8.1. Pankrotimenetlusega seotud väljamaksed
  - 8.1.1. Väljamaksete liigid ja väljamaksmise järjekord
  - 8.1.2. Välistamisest ja tagasivõitmisest tulenevad maksed
  - 8.1.3. Elatise maksmine
  - 8.1.4. Väljamaksete erisused pärandvara pankrotimenetluses
  - 8.1.5. Massikohustused
  - 8.1.6. Pankrotimenetluse kulud
- 8.2. Nõuete rahuldamine ja jaotis
- 8.3. Võlgnikule tagastatav vara

9. Pankrotimenetluse lõppemine

- 9.1. Pankrotimenetluse lõppemise alused
- 9.2. Lõpparuanne
- 9.3. Pankrotimenetluse tähtaeg ja halduri vabastamine
- 9.4. Toimingud pärast pankrotimenetluse lõppemist ja järeljagamine
- 9.5. Nõuete esitamine ja rahuldamine pärast pankrotimenetluse lõppemist

10. Füüsilisest isikust võlgniku kohustustest vabastamine

- 10.1. Võlgniku kohustustest vabastamise mõiste ja eesmärk
- 10.2. Võlgniku kohustustest vabastamise menetlus
  - 10.2.1. Menetluse algatamine
  - 10.2.2. Usaldusisiku kohustused menetluse kestel
  - 10.2.3. Võlgniku kohustused menetluse kestel
  - 10.2.4. Võlgniku kohustustest vabastamise otsustamine
- 10.3. Võlgniku kohustustest vabastamise tagajärjed

11. Kompromiss

- 11.1. Kompromissi mõiste ja eesmärk
- 11.2. Kompromissi tegemine ja kinnitamine
- 11.3. Kompromissi tagajärjed
- 11.4. Järelevalve kompromissi täitmise üle

11.5. Kompromissi tühistamine

12. Piiriülene maksejõuetusmenetlus

12.1. Piiriülese maksejõuetusmenetluse mõiste

12.2. Piiriülese maksejõuetusmenetluse õigusliku regulatsiooni alused

13. Maksejõuetuse teenistus

13.1. Maksejõuetuse teenistuse pädevus

13.2. Eriaudit

13.3. Pankrotimenetluse algatamine ja läbiviimine avaliku uurimisena

14. Rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide maandamine

14.1. Pankrotihalduri hoolsusmeetmed, klientide ja tehingute riskid ja nende maandamine

14.2. Rahapesu andmebüroo teavitamine

Õppematerjal

1. P. Varul. Maksejõuetuse areng Eestis. – Juridica, 2013, 4, 234–241.
2. Pankrotiseadus (PankrS).
3. Füüsilise isiku maksejõuetuse seadus (FIMS).
4. Füüsilise isiku maksejõuetuse seaduse eelnõu seletuskiri. Kättesaadav: <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/e8d8a377-75b6-446e-81fd-11d0c256b73a/F%C3%BC%C3%BCsilise%20isiku%20maksej%C3%B5uetuse%20seadu>
[s](#).
5. Tsiviilseadustiku üldosa seadus (TsÜS);
6. Asjaõiguse seadus (AÕS);
7. Võlaõiguse seadus (VÕS);
8. Äriseadustik (ÄS);
9. Tsiviilkohtumenetluse seadustik (TSMS);
10. Asendustäitmise ja sunniraha seadus (ATTTS);
11. Halduskohtumenetluse seadustik (HKMS);
12. Maksukorralduse seadus;
13. Töötuskindlustuse seadus
14. Euroopa Liidu Nõukogu 20. mai 2015. a. määrus nr 2015/848 maksejõuetusemenetluse kohta (uuesti sõnastatud) - ELT L 141 5/06/2015. Kättesaadav: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?qid=1597656954109&uri=CELEX:02015R0848-20180726>.

15. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1023, mis käsitleb ennetava saneerimise raamistikke, võlgadest vabastamist ja äritegevuse keeldu ning saneerimise, maksejõuetuse ja võlgadest vabastamise menetluste tõhususe suurendamise meetmeid, ning millega muudetakse direktiivi (EL) 2017/1132 (saneerimise ja maksejõuetuse direktiiv) – ELT L 172 26/06/2019. Kättesaadav: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?qid=1597656617708&uri=CELEX:32019L1023>.
16. Riigikohtu lahendid teemade järgi (leitavad Riigikohtu lahendid. Märksõnastiku menüüst)
17. Maksejõuetusõiguse revisjoni analüüsidokumentid <https://www.just.ee/et/eesmargid-tegevused/oiguspoliitika/kodifitseerimine-ja-oigusloome-arendamine/maksejõuetusõiguse>
18. Pankrotihaldurite ja saneerimisnõustajate hea kutsetava. Kättesaadav: <https://kpkoda.ee/wp-content/uploads/2022/07/pankrotihaldurite-ja-saneerimisnoustajate-hea-kutsetava.pdf>

2. SANEERIMISMENETLUS

1. Saneerimise eesmärk ja sisu

2. Saneerimise algatamine

- 2.1. Algamise eeldused
- 2.2. Algamise tagajärjed
- 2.3. Saneerimismäärus ja saneerimisteade
- 2.4. Ettevõtja töötajate õigused

3. Saneerimisnõustaja

- 3.1. Isikud, kes võivad saneerimisnõustajaks olla
- 3.2. Saneerimisnõustajana tegutsemise õiguse andmine, peatamine, lõpetamine ja äravõtmine
- 3.3. Saneerimisnõustaja ülesanded
- 3.4. Saneerimisnõustaja tasu ja kulutuste hüvitamine
- 3.5. Järelevalve saneerimisnõustaja üle

4. Saneerimiskava

- 4.1. Saneerimiskava koostamine ja sisu
- 4.2. Nõude ümberkujundamine
- 4.3. Saneerimiskava vastuvõtmine ja kinnitamine
- 4.4. Vastuvõtmata saneerimiskava kinnitamine
- 4.5. Saneerimisnõustaja arvamus vastuvõetud või vastuvõtmata saneerimiskava kohta

5. Saneerimismenetluse lõppemine

5.1. Saneerimismenetluse ennetähtaegne lõpetamine

5.2. Saneerimiskava tühistamine

6. Saneerimismenetluse täitmine, tühistamine ja saneerimismenetlusele järgnev pankrotimenetlus

6.1. Saneerimiskava kinnitamise õiguslikud tagajärjed

6.2. Järelevalve saneerimiskava täitmise üle

6.3. Kinnitatud saneerimiskava muutmine ja tühistamine

6.4. Saneerimiskava täitmise tähtaja möödumise tagajärjed

7. Rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide maandamine

7.1. Saneerimisnõustaja hoolsusmeetmed, klientide ja tehingute riskid ja nende maandamine

7.2. Rahapesu andmebüroo teavitamine

Õppematerjal

1. I. Niklus. Saneerimisseaduse eelnõust. – Juridica, 2008, 6, 369–376.
2. M. Vutt. Saneerimiskava kinnitamise praktika. Kohtupraktika analüüs. 2011.
Kättesaadav: www.riigikohus.ee.
3. Saneerimisseaduse eelnõu seletuskiri. Kättesaadav:
<https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/ee85892c-2f9d-6952-e2b0-9eea83feb6b3/Saneerimisseadus>.
4. Saneerimisseadus
5. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadus
6. Füüsilise isiku maksejõuetuse seaduse eelnõu seletuskiri. Kättesaadav:
<https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/e8d8a377-75b6-446e-81fd-11d0c256b73a/F%C3%BC%C3%BCsilise%20isiku%20maksej%C3%B5uetuse%20seadus>.
7. Riigikohtu lahendid teemade järgi (leitavad Riigikohtu lahendid. Märksõnastiku menüüst) .

3. TÄITEMENETLUS

1. Täitemenetlus, selle eeldused, põhimõtted ja alustamine

1.1. Sundtäitmise mõiste, alused ja viisid (eesmärk, koht süsteemis)

1.2. Printsüübid, sh

- 1.2.1. Formaliseerituse printsiip ja selle kohaldamine täitemenetluses
- 1.2.2. Proportsionaalsuse printsiip
- 1.2.3. Kohtutäituri erapooletus
- 1.2.4. Prioriteedipõhimõte
- 1.2.5. Menetlusökoonomia põhimõte
- 1.3. Nõuded täitedokumendile, sh täitedokumendi täpsustamine ja vaidlused täitedokumendi üle
- 1.4. Territoriaalne alluvus
- 1.5. Kättetoimetamine, selle põhimõtted täitemenetluse alustamise tingimusena
- 1.6. Täitemenetluse alustamine eritingimustel (nt täitmine õigusjärgluse korral, tingimuslik nõue, samaaegne vastastikune täitmine, ühine omand)
- 1.7. Täitemenetlusosalised, nende õigused ja kohustused

2. Kohtutäituri ja võlgniku õigused ja kohustused, sh meetmed võlgniku vastu sundtäitmise tagamiseks

- 2.1. Teabe nõudmise õigus ja kohustus
- 2.2. Laiaulatuslik selgitamiskohustus
- 2.3. Võlgniku teabe andmise kohustus
- 2.4. Vara nimekiri ja võlgniku vanne
- 2.5. Sunniraha
- 2.6. Läbiotsimisõigus
- 2.7. Manukate või politseiametniku kaasamine
- 2.8. Toimiku pidamise kohustus
- 2.9. Kohtutäituri tasustamine, tasu liigid; täitmine otse sissenõudjale
- 2.10. Kohtutäituri vastutus
- 2.11. Võlgniku õigused ja kohustused täitemenetluse kestel, sh sotsiaalne kaitse

3. Täitemenetluse peatamine ja lõpetamine ning täitmise edasilükkamine, pikendamine ja ajatamine

- 3.1. Kohtutäituri ja kohtu pädevuse piiritlemine
- 3.2. Peatamise ja lõpetamise alused ja kord, tagajärjed
- 3.3. Menetluse peatumise ja lõppemise seosed pankrotimenetlusega
- 3.4. Täitmise edasilükkamise, pikendamise ja ajatamise üldised eeldused

4. Täitemenetlus rahaliste nõuete korral

- 4.1. Vabatahtliku täitmise tähtaeg ja selle pikendamine

4.2. Asjade arestimine

4.2.1. Varale sissenõude pööramise viisid (erisused riigi ja kohaliku omavalitsuse nõuete puhul)

4.2.2. Vara arestimise ulatus

4.2.3. Arestimise tühisus

4.2.4. Ülearestimise keeld

4.2.5. Keelumärked täitemenetluses

4.2.6. Vallasvara arestimise kord

4.2.7. Asjad, millele ei või sissenõuet pöörata

4.2.8. Eelarestimine ja asendusarestimine

4.2.9. Arestipandiõigus

4.2.10. Asjade hindamine

4.2.11. Asjade hoidmine

4.2.12. Arestimise kehtivus ja arestimise tühisuse alused

4.2.13. Asjade vabastamine arestist

4.2.14. Kolmanda isiku vastuväited

4.2.15. Erisused vallas- ja kinnisasjade arestimisel

4.2.16. Kohustus tutvuda kinnistusraamatu seisuga

4.2.17. Arestimise akt ja selle kättetoimetamine

4.3. Varaliste õiguste arestimine

4.3.1. Nõuete arestimise eeldused ja kord

4.3.2. Mittearestitavad nõuded

4.3.3. Kolmanda isiku kohustused ja õigused

4.3.4. Sissetuleku mõiste ja selle arestimise erisused; piirangud arestimisel; ülalpeetavad

4.3.5. Väärtpaberite arestimine

4.3.6. Sissenõude pööramine osaühingu osale, hooneühistu liikmelisusele, võõrandamatule õigusele, autori varalistele õigustele, asjaõigusega tagatud nõudele

4.3.7. Rahalistest nõuetest saadava tulemi jaotamine

4.4. Vara müük

4.4.1. Vara müügi viisid

4.4.2. Avalik enampakkumine (aeg, alghind, kuulutus, tagatisraha, parim pakkumine, tühine pakkumine)

4.4.3. Müügist teavitamine

- 4.4.4. Enampakkumise akt ja selle kättetoimetamine
- 4.4.5. Enampakkumise nurjumine ja kordusenampakkumine
- 4.4.6. Ostuhinna tasumine; enampakkumise õiguslikud tagajärjed
- 4.4.7. Kolmandate isikute õiguste lõppemine ja püsima jäävad õigused
- 4.4.8. Nõuete rahuldamise järjekord
- 4.4.9. Tähtajalise ja tingimusliku nõude arvestamine
- 4.4.10. Jaotuskava koostamine ja selle vaidlustamine; tulemi jaotamine
- 4.4.11. Erisused vallas- ja kinnisvara müügi korral; sundtäitmisega ühinemine
- 4.4.12 Kanded kinnistusraamatus
- 4.4.13. Üüri- ja rendilepingute ülesütlemine, hüvitised kustuvate õiguste eest
- 4.4.14. Ostueesõigus täitemenetluses
- 4.4.15. Kinnisasja sundvalitsemise üldised põhimõtted
- 4.4.16. Laeva ja õhusõiduki arest ja müük

5. Täitemenetlus mitterahaliste nõuete korral

- 5.1. Täitedokument valduse väljanõudmiseks
- 5.2. Üldised põhimõtted valduse väljanõudmisel
- 5.3. Asendamatud ja asendatavad toimingud
- 5.4. Lapse üleandmine ja lapsega suhtlemise võimaldamine
- 5.5. Erisused hagi tagamise menetluses

6. Võlgniku vara tagasivõitmise üldised alused, tähtajad, kord ja tagajärjed

7. Erisused otsuste ja määruste täitmisel väärteo- ja kriminaalasjades

- 7.1. Asenduskaristus
- 7.2. Aegumine

8. Täitemenetluslikud õiguskaitsevahendid, tähtajad, esitamise kord ja tagajärjed

- 8.1. Kohtutäituri tegevuse peale kaebamine (eristamine sundtäitmisega lubamatuks tunnistamise hagist)
- 8.2. Sundtäitmise lubamatuks tunnistamine
- 8.3. Enampakkumise kehtetuks tunnistamine
- 8.4. Kolmanda isiku õiguskaitse hagid
- 8.5. Sundtäitmise vaidlustamine täitedokumentis nimetamata isiku poolt

Õppematerjal

1. A. Alekand. Formaliseerituse printsiibi sisu ja ulatus täitemenetluses. – Juridica, 5, 2003, 330-337.
2. A. Alekand. Proportsionaalsuse printsiip põhiõiguste riive mõõdupuuna täitemenetluses. Tartu Ülikool. Doktoritöö, 2009. Kättesaadav: <http://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/handle/10062/10534/Alekandanneli.pdf?sequence=1>
3. A. Alekand. Täitemenetlusõigus. Õpik. – Tallinn: Juura, 2017.
4. K. Ikkonen. Sundmüügi põhiseaduslikkus. Tartu Ülikool. Magistritöö, 2005. Kättesaadav: <http://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/handle/10062/660/ikkonen.pdf;jsessionid=F841A91B59C37EDD0AFE0F1B3C1DCFE8?sequence=5>
5. M. Lillsaar. Sundtäitmise lubamatuks tunnistamine. Kohtupraktika analüüs. Tartu, 2011. Kättesaadav: www.riigikohus.ee.
6. M. Lillsaar, M. Torga. Euroopa maksekäsk – selle väljaandmine ja Eestis täitmisele võtmine. Kohtupraktika analüüs. Tartu. 2013. Kättesaadav: https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/elfinder/analyysid/2013/elmk_analyys_1illsaar_torga.pdf
7. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 655/2014, millega luuakse pangakontode Euroopa arestimismääruse menetlus, et hõlbustada võlgade piiriülest sissenõudmist tsiviil- ja kaubandusajades (ELT L 189, 27.06.2014, lk 59–92). Kättesaadav: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014R0655&qid=1660682427166&from=ET>.
8. Kohtutäituri seadus.
9. Täitemenetluse seadustik.
10. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku ja täitemenetluse seadustiku rakendamise seadus.
11. Riigikohtu lahendid temade järgi (leitavad Riigikohtu lahendid. Märksõnastiku menüüst).
12. Kohtutäiturite hea ametitava. Kättesaadav: https://kpkoda.ee/wp-content/uploads/2021/04/Hea-ametitava_310321.pdf

4. TSIVIILKOHTUMENETLUS

1. Tsiviilkohtumenetluse ülesanne

1.1. Õigusemõistmine kui kohtu ainuõigus

2. Tsiviilkohtumenetluse olulised põhimõtted

2.1. Menetluse avalikkus

2.2. Menetluse kontsentreerimine (mh mõistliku aja ja ökonoomia nõue)

2.3. Võistlev menetlus vs uurimisprintsip

2.4. Dispositiivsus - poolte käsutusvabadus

2.5. Poolte võrdõiguslikkus

2.6. Poolte õigusliku ärakuulamise tagamine

2.7. Õiguse kohaldamine kohtu poolt (*iura novit curia*)

2.8. Menetluse aja seaduse kohaldamine

3. Üldised nõuded kohtule

3.1. Kohtukoosseis asja lahendamisel erinevates astmetes, kohtuametnike pädevus

3.2. Kohtu töökeel

4. Tsiviilkohtumenetluse tagamine

4.1. Kohtu vahendid - trahvimine, sundtoomine, arest

4.2. Menetlusosalise vahendid - vastuväide kohtu tegevusele, menetluse kiirendamise taotlus

5. Menetlustähtajad

5.1. Menetlustähtaegade tähendus ja eristamine materiaalõiguslikest

5.2. Tähtaegade arvutamine

5.2. Tähtaja möödalaskmise tagajärjed

5.3. Kohtu määratud tähtaja muutmine

5.4. Seadusest tuleneva tähtaja ennistamine

5.5. Hilinemisega esitatud taotluse menetlemine TsMS § 331 alusel

6. Kohtualluvus

6.1. Üldine kohtualluvus

6.2. Valikuline kohtualluvus

6.3. Erandlik kohtualluvus, sh kohtualluvus kokkuleppel

6.4. Hagita asjade kohtualluvus

6.5. Rahvusvaheline kohtualluvus

7. Menetluskulud

7.1. Tsiviilasja hind ja selle suurusest sõltuvad menetluskulud

- 7.2. Menetluskulude koosseis – kohtukulud, kohtuvälised kulud
- 7.3. Menetluskulude kandmine
- 7.4. Menetluskulude jaotus
- 7.5. Menetluskulude kindlaksmääramine
  - 7.5.1. Koos lõpplahendiga
  - 7.5.2. Eraldi menetluses
  - 7.5.3. Hagita asjas
- 7.6. Riigi õigusabi ja menetlusabi
- 7.7. Tagatised – menetluskulude tagatis, hagi tagamise- ja viivitamatu täitmise tagatis

8. Menetlusosalised,

- 8.1. Tsiviilkohtumenetlusõigusvõime ja tsiviilkohtumenetlusteovõime
- 8.2. Menetlusosaliste õigused ja kohustused
- 8.3. Hagimenetluse pooled
- 8.4. Kolmas isik, liigid, menetlusse astumine ja kaasamine
- 8.5. Hagita menetluses – avaldaja ja asjast puudutatud isikud ja nende kaasamine

9. Esindus kohtus

- 9.1. Seaduslik esindaja
- 9.2. Lepinguline esindaja
- 9.3. Esindaja õiguste ulatus ja selle piiramine
- 9.4. Nõustaja

10. Tõendamine tsiviilkohtumenetluses

- 10.1. Eeltõendamismenetlus ja erinõude alusel tõendite kogumine
- 10.2. Tõendamine kui poole kohustus. Lubatavad erandid tõendamiskoormuse jaotusest.
- 10.3. Tõendamisest vabastamise alused
- 10.4. Tõendite liigid
- 10.5. Tõendite asjakohasus ja lubatavus, tõendite uurimine
- 10.6. Tõendite hindamine
- 10.7. Põhistamise mõiste ja kasutamine hagi- ja hagita menetluses

11. Menetlusedokumentide kättetoimetamine

- 11.1. Menetlusedokumentide kättetoimetamise tähendus, menetlusedokumentide kättetoimetatavuse lugemine
- 11.2. Kättetoimetamise fiktsioonid

11.3. Kättetoimetamise viisid – kohturuumides, elektrooniline, posti teel tähitud kirjaga; kohtutäituri vahendusel, saaja esindajale, erijuhtudel

11.4. Kättetoimetamine menetlusosalise korraldusel

12. Menetlusosaliste taotlused ja avaldused

12.1. Avalduste õigsus – tõekohustuse piirid ja tagajärjed piiride rikkumise eest

12.2. Õigeaegse esitamise kohustus

12.3. Avalduste (menetlusdokumentide) vorminõuded

12.4. Avalduses puuduste kõrvaldamise võimaldamine

12.5. Vastaspoolele võimaluse tagamine avaldusega tutvumiseks

13. Asja läbivaatamine kohtuistungil

13.1. Kohtuistungi pidamise eesmärk, eel- ja põhiistung

13.2. Õigusliku ärakuulamise ja asjaolude väljaselgitamise kohustus

14. Hagimenetlus – hagi ja hagemisõigus

14.1. Õiguskaitsevajadus hagi esitamise eeldusena

14.2. Hagi liigid – sooritushagi, tuvastushagi, kujundushagi

14.3. Haginõuete paljusus, alternatiivsed nõuded

14.4. Hagi muutmine, vastuhagi ja vastuväide

14.5. Hagi tagamine

14.5.1. Hagi tagamise alus ja õigussuhte reguleerimine menetluse ajaks

14.5.2. Hagi tagamise abinõud

14.5.3. Hagi tagamisega seotud kulud

15. Hagiasja lahendamine maakohtus

15.1. Eelmenetluse ülesanded ja põhimõtted

15.2. Kohtuistung hagimenetluses

15.2.1. Menetlusosalise istungilt puudumise tagajärjed

15.3. Tagaseljaotsuse tegemise eeldused, õiguslikud tagajärjed, vaidlustamise kord

15.4. Lihtsustatud menetlused

15.4.1. Kirjalik menetlus

15.4.2. Lihtmenetlus

15.5. Hagi läbivaatamata jätmise võimalused ja õiguslik tagajärg

15.6. Menetluse lõpetamise alused ja õiguslik tagajärg

16. Kohtulahend

16.1. Hagi lahendamise piirid

- 16.2. Kohtuotsus, otsuse lubatavad lihtsustused
- 16.3. Vaheotsus, osaotsus, reservatsiooniga otsus, täiendav otsus
- 16.4. Kohtulahendi viivitamatu täitmine
- 16.5. Kohtulahendi teatavakstegemine ja jõustumine
- 16.6. Kirjalik ja suuline määrus

17. Hagita asjade menetlus

- 17.1. Hagita asja läbivaatamise põhimõtted
- 17.2. Kriteeriumid, mille alusel määratletakse asi hagita asjana, olulisemad hagita asjad
- 17.3. Esialgse õiguskaitse eeldused
- 17.4. Järelevalve kohtu nimetatud isikute üle
- 17.5. Kohtulahend, selle formaalne jõustumine ja selle vaidlustamine

18. Menetlus ringkonnakohtus

- 18.1. Apellatsioonimenetluse piirid
  - 18.1.1. Apellatsiooniõigus, tähtaeg, vastuapellatsioonkaebuse ulatus
- 18.2. Määruskaebuse läbivaatamise piirid ja kord

19. Menetlus Riigikohtus

- 19.1. Kassatsiooni korras edasikaebamise õigus ja kassatsiooni alused
- 19.2. Määruskaebemenetluse erisused
- 19.3. Teistmismenetlus

20. Rahvusvaheline õigusabi tsiviilasjades

- 20.1. Tõendite kogumine ja menetlusdokumentide kättetoimetamine välisriigis
- 20.2. Välismaa kohtuotsuse tunnustamine ja täitmine

Õppematerjal

1. M. Kaur. Euroopa täitekorralduse tõend: miks ja millal? – *Juridica*, 2012, 2, 122-126.
2. E. Kergandberg, A. Kangur, S. Lind, K. Saaremäel-Stoilov, V. Saarmets.
Kohtumenetlus. – Tallinn: Juura, 2008.
3. K. Kerstna-Vaks. Hagita menetluse üldised küsimused. Riigikohtu praktika. – *Juridica*, 2011, 5, 390-399.
4. V. Kõve. Tsiviilkohtumenetluse kiirendamise võimalused ja nendega seotud ohud. – *Juridica*, 2012, 9, 659-676.
5. M. Lillsaar. Menetlusabi andmine tsiviilkohtumenetluses. Kohtupraktika analüüs. Tartu, 2010. Kättesaadav: www.riigikohus.ee.

6. K. Piho. Menetlusedokumendi puuduste kõrvaldamine TsMS § 340¹ alusel.
Kohtupraktika analüüs. Tartu, 2013. Kättesaadav:
https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/elfinder/analyysid/2013/puuduste_korvaldamine_k_piho.pdf.
7. K. Piho. Tõenditega seotud küsimused Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 2019. aasta praktikas. Artikkel kohtute aastaraamatus. Tartu, 2020. Kättesaadav:
https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/kohtupraktika%20anal%C3%BC%C3%B9Cs/Tsiviilkolleegiumi_2019_praktikast.pdf.
8. A. Pärsimägi. Hagimenetlus. Hagi ja taotluste esitamine. – Tallinn: Juura, 2011.
9. I. Soots. Kohtu selgitamiskohustus hagimenetluses. – Juridica, 2011, 5, 323-332.
10. M. Vutt. Hagi ese ja alus ning hagi muutmine kohtupraktikas. – Juridica, 2011, 5, 333-343.
11. M. Vutt. Hagi ese ja alus tsiviilkohtumenetluses. Kohtupraktika analüüs. Tartu, 2010.
Kättesaadav: www.riigikohus.ee.
12. M. Vutt. Hagi menetlusse võtmisest keeldumine või läbi vaatamata jätmise õigusliku perspektiivituse tõttu. Kohtupraktika analüüs. Tartu, 2012. Kättesaadav:
www.riigikohus.ee.
13. M. Vutt. Hagi tagamine tsiviilkohtumenetluses. Kohtupraktika analüüs. Tartu, 2009.
Kättesaadav: www.riigikohus.ee.
14. M. Vutt. Maksekäsu kiirmenetluse kohtupraktika probleeme. Kohtupraktika analüüs. Tartu, 2011. Kättesaadav: www.riigikohus.ee.
15. M. Vutt. Menetluskulu kindlaksmääramise ja väljamõistmise praktika probleeme tsiviilkohtumenetluses. Kohtupraktika analüüs. Tartu, 2009. Kättesaadav:
www.riigikohus.ee.
16. M. Vutt. Tagaseljaotsuste regulatsiooni kohaldamine kohtupraktikas (01.02.2006 jõustunud TsMS kohaselt). Kohtupraktika analüüs. Tartu, 2007. Kättesaadav:
www.riigikohus.ee.
17. M. Vutt. Tsiviilasja lahendamine täitemenetluses TsMS § 405 kohaselt. Kohtupraktika analüüs. Tartu, 2012. Kättesaadav: www.riigikohus.ee.
18. Tsiviilkohtumenetluse seadustik
19. Riigilõivuseadus
20. Riigikohtu lahendid teemade järgi (leitavad Riigikohtu lahendid. Märksõnastiku menüüst)

II Tsiviilõigus ning äri- ja ühinguõigus

5. TSIVIILÕIGUSE ÜLDOSA

1. Sissejuhatus tsiviilõigusesse

1. Eraõigus õiguskorra osana
2. Tsiviilõiguse mõiste ja süsteem. Üldosa tähendus
3. Tsiviilõiguse areng ja süsteem Eestis
4. Tsiviilõiguse edasiarendamine analoogia kaudu

2. Subjektiivne tsiviilõigus

1. Tsiviilõigussuhte mõiste ja sisu
2. Subjektiivse õiguse mõiste ja liigid
3. Nõuded ja vastuväited
4. Õiguste teostamise ja kaitse põhimõtted
5. Õiguste teostamise piirid
  - 5.1. Õiguste teostamise ajalised piirid
  - 5.2. Õiguste lubamatu teostamine

3. Tehinguõpetuse alused

1. Privaatautonomia põhimõte ja lepinguvabadus
2. Tehingu mõiste ja õiguslik tähendus
3. Tahteavalduse tegemine
4. Tehingute liigid
  - 4.1. Tehingute liigitamise alused
  - 4.2. Ühepoolne ja mitmepoolne tehing
  - 4.3. Kohustustehing ja käsutustehing. Kausaalne ja abstraktne tehing
5. Tehingute tegemine
  - 5.1. Tehingute tegemise viisid. Lepingu sõlmimine
  - 5.2. Ofert
  - 5.3. Aktsept
6. Tehingu vorm
  - 6.1. Vormivabaduse põhimõte ja selle piirangud, vorminõude funktsioonid ja ulatus
  - 6.2. Vormi liigid
  - 6.3. Tehingu vormi järgimatajätmise tagajärjed

4. Tehingute kehtetus

1. Tehingu kehtetuse alused
2. Tühine tehing
  - 2.1. Tehingu tühisus vastuolu tõttu seadusest tuleneva keeluga
  - 2.2. Tehingu tühisus vastuolu tõttu heade kommete või avaliku korraga
  - 2.3. Näilik tehing
  - 2.4. Käsutuskeeldu rikkuv tehing
3. Tühistatav tehing
  - 3.1. Tehingu tühistamise mõiste ja alused
  - 3.2. Eksimus
  - 3.3. Pettus
  - 3.4. Ähvardus ja vägivald
  - 3.5. Tühistamise kord
  - 3.6. Tühistatava teingu kinnitamine
4. Tehingu tühisuse ja tühistamise tagajärjed
  - 4.1. Tehingu kehtetus
  - 4.2. Tehingu tagasitaitmine
  - 4.3. Kahju hüvitamise kohustus

5. Esindus

1. Üldpõhimõtted
  - 1.1. Esindamise mõiste ja tähendus
  - 1.2. Esinduse eeldused ja tagajärjed
2. Esindamisel tekkivad suhted
3. Esindusõigus ja selle alaliigid
  - 3.1. Esindusõiguse mõiste
  - 3.2. Esindusõiguse tekkimine ja liigid
  - 3.3. Volitus
  - 3.4. Seadusjärgne esindusõigus
4. Esindusõiguse lõppemine
  - 4.1. Volituse lõppemise alused
  - 4.2. Seadusjärgse esindusõiguse lõppemise alused
  - 4.3. Lõppenud esindusõiguse edasikehtivus
5. Esindusõiguseta esindus

6. Esinduse kuritarvitamine

6. Füüsiline isik

1. Isikud tsiviilõiguses, õigussubjektsuse mõiste
2. Füüsilise isiku õigusvõime
3. Füüsilise isiku teovõime mõiste ja tähendus
4. Piiratud teovõime
5. Piiratud teovõimega isikute tehingud
6. Piiratud teovõimega isiku seaduslik esindaja ja tema poolt tehingute tegemine
7. Otsusevõimetu isiku tehing
8. Elukoht ja tegevuskoht

7. Juriidiline isik

1. Juriidilise isiku mõiste
2. Juriidiliste isikute liigid
  - 2.1. Eraõiguslikud juriidilised isikud
  - 2.2. Avalik-õiguslikud juriidilised isikud
3. Juriidilise isiku õigus- ja teovõime
  - 3.1. Juriidilise isiku õigusvõime
  - 3.2. Juriidilise isiku teovõime. Esindusorgan juriidilise isiku teovõime realiseerijana
4. Juriidilise isiku asutamine
5. Juriidilise isiku nimi, asukoht ja tegevuskoht
6. Juriidilise isiku juhtimine
7. Juriidilise isiku organite otsused
8. Juriidilise isiku lõppemine

8. Esemed

1. Esemete mõiste ja liigid tsiviilõiguses
2. Asjad
  - 2.1. Asja mõiste
  - 2.2. Asjade liigid
  - 2.3. Asja osad ja päraldised, asjade kogum
3. Kehatud esemed õiguse objektina
4. Kulutused esemele ja eseme väärtus

9. Tähtaeg ja tähtpäev

1. Tähtaja ja tähtpäeva mõiste

2. Tähtaja liigid
3. Tähtaja ja tähtpäeva määramise võimalused
4. Tähtaja algus
5. Tähtaja lõpp, tähtpäeva määramine
6. Tähtaja peatumine, katkemine, pikendamine ja ennistamine

10. Nõuete aegumine

1. Aegumise mõiste ja tähendus
2. Nõue kui aegumise ese
3. Aegumise õiguslikud tagajärjed
4. Aegumisele tuginemise piirangud
5. Aegumistähtjad
  - 5.1. Tehingust tulenevate nõuete aegumistähtjad
  - 5.2. Seadusest tulenevate nõuete aegumistähtjad
  - 5.3. Erandlikud aegumistähtjad
  - 5.4. Aegumistähtaegade muutmine
  - 5.5. Aegumistähtaegade konkurents
  - 5.6. Jõustunud kohtulahendiga tunnustatud nõude ja muust täitedokumendist tuleneva nõude täitmise aegumine
6. Aegumise peatumine ja katkemine
  - 6.1. Aegumise peatumine
  - 6.2. Aegumise katkemine

Õppematerjal

1. P. Varul, I. Kull, V. Kõve, M. Käerdi, K. Saare. Tsiviilõiguse üldosa. Õpik. – Tallinn: Juura, 2012.
2. P. Varul, I. Kull, V. Kõve, M. Käerdi. Tsiviilõiguse üldosa seadus. Kommenteeritud väljaanne. – Tallinn: Juura, 2010.
3. Tsiviilõiguse üldosa seadus
4. Perekonnaseadus
5. Äriseadustik
6. Mittetulundusühingute seadus
7. Sihtasutuse seadus
8. Tulundusühistu seadus

9. Riigikohtu lahendid teemade järgi (leitavad Riigikohtu lahendid. Märksõnastiku menüüst)

6. ASJAÕIGUS

1. Asjaõiguse reguleerimisala ja põhimõisted

- 1.1. Asi, asja osa, päraldis, vili.
- 1.2. Asjaõiguste mõiste ning liigitus – omand ja piiratud asjaõigused.
- 1.3. Asjaõiguste ammendava seaduses sätestamise ehk *numerus clausus*'e põhimõte.
- 1.4. Valduse mõiste ja õiguslik tähendus; eristamine omandist. Valduse kaitse kohtulikud ja kohtuvälised abinõud.
- 1.5. Asjaõiguste tekkimine/omandamine.
- 1.6. Käsitustehingu (asjaõiguslepingu) mõiste.
- 1.7. Kinnistusraamatu õiguslikud alused. Avalikkuse ning kinnistusraamatu õigsuse eeldamise põhimõtted. Kannete liigid. Järjekohasüsteem.

2. Omand

- 2.1. Omandi mõiste: omand kui isiku (omaniku) ulatuslikem ning Põhiseadusega tagatud õiguslik võim asja üle. Omandi ulatus ja olulisemad kitsendused.
- 2.2. Omandi liigitused
  - 2.2.1. Kinnisomand vs vallasomand (esemest lähtudes).
  - 2.2.2. Ainuomand vs ühine omand ehk asja kuulumine üheaegselt mitmele isikule.
Kaasomand ja ühisomand.
  - 2.2.3. Korteriomand kui kinnisomandi erivorm.
- 2.3. Omandi kaitse
  - 2.3.1. Omaniku õigus nõuda asja välja võõrast ebaseaduslikust valdusest.
  - 2.3.2. Omandi kaitse valduse kaotusega mitteseotud rikkumise korral.
- 2.4. Omandi tekkimine tehingu alusel
  - 2.4.1. Vallasomandi tekkimine tehingu alusel ehk üleandmisega. Omandi reserveerimine (tingimusliku tehingu regulatsioon).
  - 2.4.2. Kinnisomandi tekkimine tehingu alusel asjaõiguskokkuleppe sõlmimise ning kinnistusraamatusse kandmisega.

3. Piiratud kinnisasjaõigused (v.a hüpoteek)

- 3.1. Servituudid ja reaalkoormatised

3.2. Hoonestusõigus

3.3. Ostueesõigus

4. Pandiõigused

4.1. Vallaspandiõigus.

4.1.1. Vallaspandi liigid: käsipant, registerpant, sh eraldi kommertspant, õiguste pant, laevahüpoteek.

4.1.2. Vallaspandi realiseerimise võimalused: väljaspool täitemenetlust ning täitemenetluse raames.

4.2. Kinnispandiõigus ehk hüpoteek.

4.2.1. Hüpoteegi ulatus ja hüpoteegi kohta kinnistusraamatusse kantavad andmed.

4.2.2. Hüpoteegiga koormatud kinnisasja omaniku õigused enne kinnisasjale sissenõude pööramist.

4.2.3. Hüpoteegi seos tagatava nõudega. Hüpoteegi tagamisulatus.

4.2.4. Sundtäitmine hüpoteegiga tagatud nõude rahuldamiseks.

Õppematerjal

1. V. Kõve. Varalise tehingute süsteem Eestis. Doktoritöö. Tartu, 2009. Kättesaadav:

<http://dspace.utlib.ee/dspace/handle/10062/8251>.

2. K. Piho, K. Krillo. Kinnisasja kaasomandi lõpetamine. Kohtupraktika analüüs. Tartu.

2014. Kättesaadav:

https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/elfinder/analyyisid/2014/kinnisasja_kaasomandi_lopetamine_analuus_katlin_piho_karolyn_krillo.pdf.

3. R. Tiivel. Asjaõigus. Loengud. 2., täiendatud trükk. – Tallinn: Juura, 2007.

4. R. Tiivel. Kinnistusraamatuõigus. – Tallinn: Juura, 2005.

5. P. Varul, I. Kull, V. Kõve, M. Käerdi. Tsiviilseadustiku üldosa seadus. Kommenteeritud väljaanne. – Tallinn: Juura, 2010.

6. P. Varul, I. Kull, V. Kõve, M. Käerdi, T. Puri. Asjaõigusseadus I. Kommenteeritud väljaanne. – Tallinn: Juura, 2014.

7. P. Varul, I. Kull, V. Kõve, M. Käerdi, T. Puri. Asjaõigusseadus II. Kommenteeritud väljaanne. – Tallinn: Juura, 2014.

8. Asjaõigusseadus

9. Tsiviilseadustiku üldosa seadus

10. Kinnistusraamatuseadus.

11. Korteriomandi- ja korteriühistuseadus
12. Kommertsandiseadus
13. Laeva asjaõigusseadus
14. Täitemenetluse seadustik

8. VÕLAÕIGUS

I. Üldosa

1. Võlaõigus kui õigusvaldkond, võlasuhete üldiseloostus,

- 1.1. Võlasuhete allikad
- 1.2. Võlaõiguse üldpõhimõtted (lepinguvabaduse, mõistlikkuse, dispositiivsuse ja hea usu põhimõtte) ja nende kohaldamise praktika

2. Võlasuhte tekkimine lepingust ja võlasuhte sisu

- 2.1. Lepingueelne vastutus (*culpa in contrahendo*) – vastutus läbirääkimistest; vastutus lepingu tühisuse eest
- 2.2. Lepingu sõlmimine; lepingu sõlmimine oksjonil
- 2.3. Võlatunnistus (deklaratiivne, konstitutiivne; võla vormistamine laenuks; negatiivne võlatunnistus)
- 2.4. Eelleping
- 2.5. Lepingu sõlmimine tüüptingimustel (tüüptingimuste mõiste, lepingu osaks saamine, tüüptingimuste tühisus)
- 2.6. Kohustuste liigid; kaudsed kohutused; lahtiste tingimustega lepingud; praktika ja tavad
- 2.7. Lepingu tõlgendamine

3. Kohustuste täitmine

- 3.1. Kohustuste täitmise üldised põhimõtted
- 3.2. Kohustuse täitmine õigele isikule
- 3.3. Täitmise aeg (sissenõutavus, täidetavus, vastastikuste kohustuste täitmise aeg, ennetähtaegne täitmine)
- 3.4. Täitmise koht
- 3.5. Liigi- ja tükivõlg müügilepingus
- 3.6. Täitmine ositi
- 3.7. Täitmise kõrvalküsimumused (täitmise kinnitamine, tagamine, tõendamine, kviitung, täitmise kulud)

- 3.8. Alternatiivse kohustuse täitmine (piiritlemine, määramisõigus, õiguslikud tagajärjed) ja piiritlemine täitmise asendamisest
- 3.9. Leping täitmisega kolmanda isiku poolt
- 3.10. Rahaliste kohustuste täitmise erisused
- 3.11. Täitmise lugemine kohustuste katteks
- 3.12. Õigused ja nõuded lepinguliste kohustuste vahekorra muutumisel

4. Kohustuste rikkumine ja õiguskaitsevahendid

- 4.1. Rikkumise mõiste; vastutuse mõiste; vastutus kolmandate isikute eest
- 4.2. Võlausaldaja vastuvõtuviiivitus; hoiustamine
- 4.3. Õiguskaitsevahendite kohaldamise süsteem; õiguskaitsevahendite samaaegne kasutamine, heastamise mõju õiguskaitsevahendi kasutamisele
- 4.4. Täitmisnõue ja täitmise parandamise nõue
- 4.5. Lepingust taganemine
  - 4.5.1. Materiaalsed eeldused
  - 4.5.2. Formaalsed eeldused
- 4.6. Lepingu ülesütlemine
  - 4.6.1. Materiaalsed eeldused
  - 4.6.2. Formaalsed eeldused
- 4.7. Kahju hüvitamise nõue
  - 4.7.1. Kahju hüvitamise eesmärk; lepingulise ja lepinguvälise kahju hüvitamise nõude eristamine
  - 4.7.2. Kahju mõiste ja liigid, hüvitamise viis
- 4.8. Kahju hüvitamise nõude sisu
  - 4.8.1. Kahju hüvitamise nõude sisu asja kahjustamisel
  - 4.8.2. Saamata jäänud tulu, puhas majanduslik kahju hüvitatava kahjuna
  - 4.8.3. Kehavigastuse või tervisekahjustusega põhjustatud kahju
  - 4.8.4. Teise isiku surma põhjustamisega tekitatud kahju
  - 4.8.5. Mittevaraline kahju, sh kolmandatele isikutele tekitatud mittevaraline kahju

5. Kohustuse lõppemine

- 5.1. Kohustuse lõppemise õiguslikud alused
- 5.2. Kohustuse lõppemise õiguslikud tagajärjed
  - 5.2.1. Kohustuste lõppemine
  - 5.2.2. Tagasitäitmiskohustuste tekkimine ja sisu

- 5.2.3. Hüvitamiskohustus tagasitaitmise asemel ja kõrval
- 5.3. Tasaarvestusega kohustuste lõppemine
- 5.4. Kohustus lõppemine poolte kokkuleppega, nõudest loobumisega. Kompromissi õiguslik alus (lepinguline, kohtulik)
- 5.5. Kohustuste lõppemine isikute kokkulangemisega
- 6. Kõrvalkohustused**
- 6.1. Kõrvalkohustuste seos põhikohustusega
- 6.2. Käendusleping
  - 6.2.1. Käenduskohustuse tekkimine, kohustusega ühinemine tagamise eesmärgil
  - 6.2.2. Käendaja vastutus (sh võlgniku pankroti ja saneerimise korral)
  - 6.2.3. Käendaja vastuväited
  - 6.2.4. Käendaja tagasinõue
  - 6.2.5. Käenduskohustuse lõppemine
- 6.3. Garantii
  - 6.3.1. Garantiilepingu tunnused ja piiritlemine
  - 6.3.2. Garandi vastutus ja vastuväited (materiaalõiguslikud ja menetlusõiguslikud)
  - 6.3.3. Garandi tagasinõue
- 6.4. Käsiraha
- 6.5. Leppetrahv
  - 6.5.1. Leppetrahvi mõiste, seos kahju hüvitamise nõudega
  - 6.5.2. Leppetrahvi materiaalsed ja formaalsed eeldused
  - 6.5.3. Leppetrahvi vähendamise nõue
- 6.6. Nõuete ja kohustuste üleminek
  - 6.6.1. Nõude loovutamise (lepinguline) õiguslik alus. Nõude üleminek seaduse alusel
  - 6.6.2. Nõude loovutamise õiguslikud tagajärjed, võlgniku kaitse
  - 6.6.3. Tagatiste ja kõrvalõiguste üleminek nõude loovutamisel
- 6.7. Kohustuse ülevõtmine
  - 6.7.1. Kohustuse ülevõtmise tingimused
  - 6.7.2. Kohustuse ülevõtmise tagajärjed
  - 6.7.3. Kohustuse ülevõtmine kohustusega ühinemisel
- 6.8. Lepingu ülevõtmine
- 6.9. Ettevõtte ülevõtmine
- 7. Isikute paljusus võlasuhtes**

- 7.1. Isikute paljususe liigid
- 7.2. Osa- ja ühiskohustus; osa- ja ühishõue
- 7.3. Solidaarvõlgnikud. Tagasihõue solidaarvõlgnike sisesuhtes. Rikutud solidaarvõlasuhe; solidaarvõlausaldajad

8. Kolmandad isikud võlasuhtes

- 8.1. Leping kaitsekohustusega kolmanda isiku suhtes
- 8.2. Leping kolmanda isiku kasuks

II. Võlaõiguse eriosa

1. Müügileping

- 1.1. Müügilepingu mõiste, ese ja eristamine sarnastest lepingutest
- 1.2. Müüja kohustused
  - 1.2.1. Asja üleandmise kohustus
  - 1.2.2. Juhusliku hävimise või kahjustumise riisiko üleminek
  - 1.2.3. Omandi üleandmise kohustus
- 1.3. Ostja kohustused
- 1.4. Vastutus müügilepingu rikkumise eest
  - 1.4.1. Müüja vastutus mittetäitmise eest
  - 1.4.2. Müüja vastutus mittekohase täitmise eest; asja vastavus lepingutingimustele
- 1.5. Ostja õiguskaitsevahendid
- 1.6. Müüja vastutuse ajalised piirid
- 1.7. Müüja vastutus müügigarantii alusel
- 1.8. Õiguse müük; ettevõtte müügileping
- 1.9. Ostueesõigus

2. Vahetusleping

3. Üürileping

- 3.1. Üürilepingu mõiste ja eristamine muudest kasutuslepingutest (üürileping ja rendileping)
- 3.2. Üürilepingute erinevad liigid

4. Üürilepingu vorm

5. Lepingupoolte õigused ja kohustused

- 5.1. Üürileandja kohustused
- 5.2. Üürniku kohustused
- 5.3. Üür

- 5.3.1. Üür ja kõrvalkulud
- 5.3.2. Üüri suuruse muutmine või muutumine lepingu kestel
- 5.3.3. Muutmine ehk üüri ühepoolne tõstmine; üüri muutmise vaidlustamine

6. Üürilepingu lõppemine ja lõpetamine

- 6.1. Tähtajaline üürileping
- 6.2. Määramata tähtajaga üürileping
- 6.3. Eluruumi üürilepingu ülesütlemise vaidlustamine

7. Rendileping; rendilepingu mõiste ja erisused võrreldes üürilepinguga

8. Liisinguleping

- 8.1. Liisingulepingu mõiste, liisingusuhtes osalevate isikute vahelised suhted, liisingulepingu põhitüübid
- 8.2. Lepingupoolte õigused ja kohustused
- 8.3. Liisitud asjaga seonduvad riskid ja nende jaotus lepingupoolte vahel
  - 8.3.1. Liisitud asja puudusega seonduvad riskid
  - 8.3.2. Liisitud asja hävimine ja sellega võrdsustatud juhud (vargus, kaotsimine)
- 8.4. Liisingulepingu ülesütlemise tagajärjed

9. Laenuleping ja krediitileping

- 9.1. Laenulepingu mõiste
  - 9.1.1. Poolte õigused ja kohustused
  - 9.1.2. Laenulepingu lõppemine ja lõpetamine
  - 9.1.3. Tarbijakrediit

10. Teenuste osutamise lepingud

- 10.1. Teenuste osutamise lepingute süsteem (käsundusleping, töövõtuleping), eristamine
- 10.2. Käsundusleping
  - 10.2.1. Käsunduslepingu mõiste, tüüpilised käsundussuhted
  - 10.2.2. Poolte õigused ja kohustused
  - 10.2.3. Vastutus käsunduslepingu rikkumise eest
- 10.3. Töövõtuleping
  - 10.3.1. Töövõtulepingu mõiste, eristamine sarnastest lepingutest
  - 10.3.2. Töövõtja kohustused; tellija kohustused
  - 10.3.3. Vastutus töövõtulepingu rikkumise eest
    - 10.3.3.1. Töövõtja vastutus töövõtulepingu mittetäitmise puhul

10.3.3.2. Töövõtja vastutus töö puuduste eest (töövõtulepingu mittenoetkohane täitmine)

10.3.3.3. Töövõtja vastutuse ajalised piirid

10.3.4. Tellija õiguskaitsevahendid müüja vastutuse puhul

10.3.5. Töövõtja vastutus töövõtugarantii alusel

10.3.6. Tellija vastutus töövõtulepingu rikkumise eest

11. Maaklerileping

12. Agendileping

13. Komisjonileping

14. Hoiuleping

15. Seltsinguleping

III. Lepinguvälised võlasuhted

1. Tasu avaliku lubamise õigus

1.1. Tasunõude tekkimise eeldused

1.2. Tasulubaduse tagasivõtmine, muutmine ja tühistamine; tasu sissenõutavaks muutumine; tasunõude sissenõutavaks muutumine

1.3. Konkurss

2. Asja ettenäitamise õigus

3. Käsundita asjaajamise õigus

3.1. Käsundita asjaajamise mõiste ja liigid

3.2. Õigustatud käsundita asjaajamine

3.3. Õigustamatu käsundita asjaajamine

3.4. Mitteehtne käsundita asjaajamine

4. Alusetu rikastumise õigus

4.1. Soorituskondiktsiooni eeldused ning poolte õigused ja kohustused soorituskondiktsiooni puhul

4.2. Mittesoorituskondiktsiooni eeldused ning poolte õigused ja kohustused mittesoorituskondiktsiooni puhul

5. Deliktiõigus

5.1. Lepinguvälise kahju hüvitamise võlasuhte subjektid

5.2. Juriidilise isiku ja juriidilise isiku organi deliktiõiguslik vastutus

5.3. Lepinguvälise kahju süüline põhjustamine (delikti üldkoosseis)

- 5.3.1. Tegu kui objektiivse teokoosseisu ja delikti üldkoosseisu element
- 5.3.2. Kahju ühine põhjustamine
- 5.3.3. Põhjuslik seos teo ja kahju vahel kui objektiivse teokoosseisu ja delikti üldkoosseisuelement
- 5.3.4. Teo õigusvastatus kui delikti üldkoosseisu element
- 5.3.5. Kahju põhjustamine kooskõlas seadusega; kannatanu nõusolek, hädakaitse ja hädaseisund
- 5.3.6. Kahju tekitamine omaabi kohaldamisel
- 5.3.7. Süü vormid
- 5.4. Riskivastutus
- 5.5. Vastutus teise isiku poolt õigusvastaselt tekitatud kahju eest
- 5.6. Poolte õigused ja kohustused deliktiõigusliku vastutuse korral
  - 5.6.1. Varalise kahju hüvitamine
  - 5.6.2. Mittevaralise kahju hüvitamine

Õppematerjal

1. I. Kull, M. Käerdi, V. Kõve. Võlaõigus I. Üldosa. – Tallinn: Juura, 2004.
2. Lepingud: näidised ja kommentaarid: [trükis, elektrooniline teavik]. Tallinn: Käsiraamatute Kirjastus, 2007.
3. K. Piho. Töövõtuleping. Riigikohtu praktika ülevaade. Tartu. 2019. Kättesaadav: https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/elfinder/analyysid/2019/T%C3%B6%C3%B6v%C3%B5tuleping_Piho.pdf.
4. T. Tampuu. Lepinguväliste võlasuhete õigus. – Tallinn: Juura, 2013.
5. P. Varul, I. Kull, V. Kõve, M. Käerdi. Tsiviilseadustiku üldosa seadus. Kommenteeritud väljaanne. – Tallinn: Juura, 2010.
6. P. Varul, I. Kull, V. Kõve, M. Käerdi, K. Saare. Tsiviilõiguse üldosa. Õpik. – Tallinn: Juura, 2012.
7. P. Varul, I. Kull, V. Kõve, M. Käerdi. Võlaõigusseadus. Üldosa. I. Kommenteeritud väljaanne. – Tallinn: Juura, 2006.
8. P. Varul, I. Kull, V. Kõve, M. Käerdi. Võlaõigusseadus. II. Kommenteeritud väljaanne. – Tallinn: Juura, 2007.
9. P. Varul, I. Kull, V. Kõve, M. Käerdi. Võlaõigusseadus III. Kommenteeritud väljaanne. – Tallinn: Juura, 2009.

10. Võlaõigusseadus
11. Riigikohtu lahendid teemade järgi (leitavad Riigikohtu lahendid. Märksõnastiku menüüst)

10. TÖÖÕIGUS

1. Töölepingu sõlmimine, pankrotihaldur kui tööandja

2. Töölepingu täitmine ja ettevõtte üleminek

- 2.1. Pankrotihalduri kohustused tööandjana
- 2.2. Töötajate kaitse ettevõtte üleminekul pankrotimenetluse käigus

3. Töölepingu ülesütlemine tööandja pankroti või pankrotimenetluse raugemise tõttu

- 3.1. Töölepingu ülesütlemise erisused tööandja pankroti väljakuulutamise ja pankrotimenetluse raugemise korral
- 3.2. Ülesütlemisest etteteatamise tähtajad
- 3.3. Ülesütlemishüvitis

4. Töötaja nõuete rahuldamine tööandja maksejõuetuse korral

- 4.1. Hüvitise maksmine töötukassast
  - 4.1.1. Töötukassa kui koondamise ja tööandja maksejõuetuse puhul makstavate hüvitiste sihtfondi eesmärk, finantseerimine ja vastutus
  - 4.1.2. Hüvitise koostisosad ja nende piirmäärad
  - 4.1.3. Hüvitise taotlemine
  - 4.1.4. Hüvitise määramine ja väljamaksmine
- 4.2. Töötukassa makstavast hüvitisest suuremate nõuete rahuldamine

Õppematerjal

1. E. Käärats, T. Treier, S. Suder, M. Pihl, M. Proos. Töölepingu seadus. Selgitused töölepingu seaduse juurde. Sotsiaalministeerium. – Tallinn: Juura, 2013. Kättesaadav: http://www.sm.ee/fileadmin/meedia/Dokumendid/Toovaldkond/T%C3%B6%C3%B6lepingu_seaduse_selgitused.pdf (25.06.2013).
2. K. Künnapas. Töötajate õigused maksejõuetu tööandja ettevõtte üleminekul: kas ebaõnnestunud harmoneerimine? – Juridica, 2011, 2, 118–128.
3. Pankrotiseadus

4. Töölepinguseadus
5. Töötuskindlustuse seadus
6. Riigikohtu lahendid teemade järgi (leitavad Riigikohtu lahendid. Märksõnastiku menüüst)

11. ÄRI- JA ÜHINGUÕIGUS

1. Prokuura

- 1.1. Mõiste
- 1.2. Prokuura andmine ja lõpetamise alused.

2. Äriregister

- 2.1. Äriregistri pidamise kord
- 2.2. Äriregistri kannete tegemine
- 2.3. Äriregistri kande õiguslik tähendus
- 2.4. Äriregistri sisu
- 2.5. Ettevõtja vastutus

3. Füüsilisest isikust ettevõtja

- 3.1. Füüsilisest isikust ettevõtja vastutus.

4. Täis- ja usaldusühing

- 4.1. Täis- ja usaldusühingu mõiste ja asutamine
- 4.2. Osanikevahelised suhted
- 4.3. Täisühingu suhted kolmandate isikutega
- 4.4. Täis- ja usaldusühingu juhtimine
- 4.5. Osanike vastutus
- 4.6. Lõpetamine
- 4.7. Usaldusühingu ja täisühingu ümberkujundamine

5. Osaühing

- 5.1. Osaühingu mõiste ja asutamine
- 5.2. Osa, selle võõrandamine ja pantimine
- 5.3. Osanike võrdse kohtlemise põhimõte
- 5.4. Osakapitali sissemaksmine
- 5.5. Ülekurss osade väljalaskmisel
- 5.6. Osa eest tasumisega viivitamise tagajärjed

- 5.7. Sissemaksid tegemata asutatud osäühing ja kapitali sissemaksmise nõue
- 5.8. Osanikele väljamaksete tegemine
- 5.9. Ebaseaduslike väljamaksete tagastamine
- 5.10. Osäühingu vara ja selle alla nõutava taseme vähenemise tagajärjed
- 5.11. Reservkapital
- 5.12. Vabatahtlikud reservid
- 5.13. Oma osa omandamine ja tagatiseks võtmine
- 5.14. Ühine osa
- 5.15. Osaniku teabeõigus
- 5.16. Osäühingu juhtorganid ja nende pädevus
- 5.17. Osanike otsuste tegemine, otsuste tühisus ja kehtetuks tunnistamine
- 5.18. Osäühingu juhatuse liikme ametiaeg, valimine ja tagasikutsumine
- 5.19. Juhatusel liikmete pädevus
- 5.20. Juhatusel liikme vastutus
- 5.21. Osaniku vastutus
- 5.22. Vastutus osäühingu kahjustamise eest osäühingu tegevuse mõjutamise kaudu
- 5.23. Osakapitali suurendamise vormid, osa märkimine, sissemaksete tegemine
- 5.24. Fondi emissioon
- 5.25. Osakapitali vähendamise vormid, väljamaksete tegemine
- 5.26. Lõpetamine.

6. Aktsiaselts

- 6.1. Aktsiaseltsi mõiste ja asutamine
- 6.2. Aktsia, selle võõrandamine ja pantimine
- 6.3. Aktsionäride võrdse kohtlemise põhimõte
- 6.4. Aktsiakapitali sissemaksmine
- 6.5. Ülekurss aktsiate väljalaskmisel
- 6.6. Sissemaksega viivitamise tagajärjed
- 6.7. Aktsionäridele väljamaksete tegemine
- 6.8. Ebaseadusliku väljamakse tagastamine
- 6.9. Laenukeeld aktsiaseltsis
- 6.10. Aktsiaseltsi vara ja selle alla nõutava taseme vähenemise tagajärjed
- 6.11. Reservkapital
- 6.12. Vabatahtlikud reservid

- 6.13. Oma aktsia omandamine ja tagatiseks võtmine
- 6.14. Ühine aktsia
- 6.15. Aktsionäri teabeõigus
- 6.16. Aktsiaseltsi juhtorganid ja nende pädevus
- 6.17. Üldkoosoleku otsuste tegemine, otsuste tühisus ja kehtetuks tunnistamine
- 6.18. Juhatuselise liikme ametiaeg, valimine ja tagasikutsumine
- 6.19. Nõukogu liikme ametiaeg, valimine ja tagasikutsumine
- 6.20. Juhatuselise ja nõukogu liikme pädevus
- 6.21. Juhatuselise liikme vastutus
- 6.22. Nõukogu liikme vastutus
- 6.23. Aktsionäri vastutus
- 6.24. Vastutus aktsiaseltsi kahjustamise eest aktsiaseltsi tegevuse mõjutamise kaudu
- 6.25. Aktsiakapitali suurendamise vormid, aktsia märkimine, sissemaksete tegemine
- 6.26. Fondi emissioon
- 6.27. Aktsiakapitali vähendamise vormid, väljamaksete tegemine
- 6.28. Aktsiate ülevõtmine rahalise hüvitise eest (menetlus, hüvitise määramine)
- 6.29. Lõpetamine

7. Tulundusühistu

- 7.1. Mõiste, asutamine ja liikmed
- 7.2. Juhtimine
- 7.3. Lõpetamine

8. Äriühingute lõpetamine

- 8.1. Lõpetamise alused
- 8.2. Sundlõpetamine
- 8.3. Likvideerijate määramine ja tagasikutsumine
- 8.4. Likvideerijate pädevus
- 8.5. Nõuete esitamine ja väljamaksete tegemine
- 8.6. Äriühingu tegevuse jätkamine
- 8.7. Äriühingute kustutamine äriregistrist registripidaja poolt

9. Filiaal

- 9.1. Filiaali mõiste ja asutamine
- 9.2. Filiaali juhataja määramine ja tagasikutsumine
- 9.3. Filiaali juhataja pädevus

9.4. Filiaali likvideerimine ja registrist kustutamine

10. Ühinemine, jagunemine ja ümberkujundamine

10.1. Ühinemise viisid ja menetluse põhietapid

10.2. Ühinemise õiguslikud tagajärjed

10.3. Kahju hüvitamine ühinemisel

10.4. Jagunemise viisid ja menetluse põhietapid

10.5. Jagunemise õiguslikud tagajärjed

10.6. Jagunemisel osalevate ühingute vastutus

10.7. Kahju hüvitamine jagunemisel

10.8. Ümberkujundamise õigus ja menetluse põhietapid

10.9. Kahju hüvitamine ümberkujundamisel

11. Mittetulundusühing ja sihtasutus

11.1. Mõiste ja asutamine

11.2. Mittetulundusühingu liikmed ja sihtasutuse asutajad

11.3. Juhtimine

11.4. Lõpetamine

Õppematerjal

1. K. Saare, U. Volens, A. Vutt, M. Vutt. Ühinguõigus I. Kapitaliühingud. – Tallinn, Juura, 2015
2. Äriõigus. Näidised ja kommentaarid. – Tallinn: Äripäeva Kirjastus.
3. Äriseadustik
4. Tulundusühistu seadus
5. Mittetulundusühingute seadus
6. Sihtasutuse seadus
7. Riigikohtu lahendid teemade järgi (leitavad Riigikohtu lahendid. Märksõnastiku menüüst)

III Maksuõigus ja halduskohtumenetlus

12. MAKSUÕIGUS

1. Maksukorralduse seadus

1.1. Maksunõuete tekkimise, lõppemise ja ülemineku alused.

- 1.2. Kolmanda isiku vastutus.
- 1.3. Maksu määramise ja sissenõudmise aegumistähtjad.
- 1.4. Arvutatud või määratud maksukohustuse korrigeerimise võimalused.
- 1.5. Tühiste tehingute arvestamine maksustamisel.
- 1.6. Tehingute tühistamise ja tagasitäitmise mõju maksuarvestusele.
- 1.7. Ettemaksukonto, maksude tasumise, tagastamise ja tasaarvestuse kord.
- 1.8. Intresside arvestamine, määramine ja sissenõudmine.

2. Tulumaksuseadus

- 2.1. Füüsilise isiku tulumaks: kasu vara võõrandamisest, füüsilisest isikust ettevõtja maksuarvestuse üldalused.
- 2.2. Äriühingute maksustamine: dividendid ja muud kasumieraldised, muud väljamaksed omakapitalist, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksed, erisoodustused.

3. Käibemaksuseadus

- 3.1. Käibemaksukohustuslaseks registreerimine ja registrist kustutamine.
- 3.2. Käibemaksuarvestuse korrigeerimise juhtumid (registrist kustutamine, kreditarved, sisendkäibemaksu korrigeerimine põhivara võõrandamisel).
- 3.3. Arvete vorminõuded.
- 3.4. Kinnisvaratehingute maksustamine (maksuvabad tehingud, maksustatavad tehingud, vabatahtliku maksustamise kord, sisendkäibemaksu korrigeerimine).
- 3.5. Tehingud oma nimel ja kliendi nimel – kellel tekib käive ja kui suures ulatuses (vahendamisteenus, komisjonileping, kulude hüvitamine vahekontol).

4. Sotsiaalmaksuseadus

- 4.1. Töösuhetest (ja sellega võrdsustatud tegevusest) tekkivad väljamaksed – millised kuuluvad maksustamisele sotsiaalmaksuga, töötuskindlustusmaksetega, kohustusliku kogumispensioni maksetega, millised ainult tulumaksuga.
- 4.2. Võimalikud piiritlemise ja ümberkvalifitseerimise probleemid (nt juhatuse liikme tasu, dividend, stipendium).
- 4.3. Töötukassast makstavate hüvitiste (eelkõige tööandja maksejõuetuse hüvitise) maksustamine.

Õppematerjal

1. L. Lehis. Eesti maksuseaduste kommentaarid 2013. – Casus Tax Services, 2013.
2. L. Lehis. Maksuõigus. 3., täiendatud ja muudetud trükk. – Tallinn: Juura, 2012.

- 3.L. Reisberg. Sisendkäibemaksu mahaarvamine Riigikohtu praktikas. Riigikohtu praktika ülevaade. Tartu. 2019. Kättesaadav:
[https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/elfinder/analyysid/2019/sisendk%C3%A4ibemaksu_mahaarvamine_\(Liina_Reisberg\).pdf](https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/elfinder/analyysid/2019/sisendk%C3%A4ibemaksu_mahaarvamine_(Liina_Reisberg).pdf).
4. Maksukorralduse seadus
5. Tulumaksuseadus
6. Käibemaksuseadus
7. Sotsiaalmaksuseadus
8. Riigikohtu lahendid teemade järgi (leitavad Riigikohtu lahendid. Märksõnastiku menüüst)

13. HALDUSKOHTUMENETLUS

1. Haldusprotsess ja selle ülesanded

- 1.1. Mõisted: halduskohus, halduskohtumenetlus, haldusasi
- 1.2. Halduskohtu ülesanded
- 1.3. Alternatiivsed õiguskaitsevahendid

2. Halduskohtumenetluse allikad

3. Halduskohtute korraldus

- 3.1. Haldusasju lahendavad kohtud
- 3.2. Kohtukoosseis
- 3.3. Taandamine

4. Halduskohtu pädevus

- 4.1. Üldklausel: avalik-õiguslik vaidlus
- 4.2. Erandid üldklauslist
- 4.3. Intsidentne pädevus

5. Kaebus ja nõue

- 5.1. Vaidluse ese: kaebuse nõue ja alus
- 5.2. Kaebuse rahuldamise eeldused
  - 5.2.1. Kaebuse lubatavus
  - 5.2.2. Kaebuse põhjendatus
- 5.3. Halduskohtu volitused ja kaebuse liigid üldmenetluses

6. Kaebetähtaeg

7. Kaebeõigus

8. Kaebuse põhjendatus: primaarnõuded

- 8.1. Haldusakti või toimingu õigusvastatus
- 8.2. Õiguste rikkumine
- 8.3. Kaalutusotsuste kontroll
- 8.4. Haldusakti menetlus- ja vormivigade tagajärjed
- 8.5. Kohustamiskaebus
- 8.6. Määrav ajahetk

9. Menetlusosalised

- 9.1. Kaebaja
- 9.2. Vastustaja
- 9.3. Kolmas isik - isik, kelle õigusi võib kohtulahend puudutada
- 9.4. Kaasatud haldusorgan

10. Menetlus esimese astme halduskohtus

- 10.1. Menetlusstaadiumid
- 10.2. Asja läbivaatamise vormid
- 10.3. Uurimispõhimõte ja tõendamiskoormus
- 10.4. Kohtuotsuse seaduslikkus ja põhjendatus

11. Edasikaebamine

- 11.1. Apellatsioonkaebus: asja läbivaatamise piirid
- 11.2. Kassatsioonkaebus: asja läbivaatamise piirid
- 11.3. Määruskaebus: määruskaebuse esitamise õigus

12. Olulisemad erimenetlused

- 12.1. Kohtulahendi täitmine
- 12.2. Esialgne õiguskaitse
- 12.3. Haldustoiminguks loa andmine

Õppematerjal

- 1.S. Kaljumäe. Esialgsest õiguskaitsest Riigikohtu halduskolleegiumi praktika põhjal. – Kohtute aastaraamat 2009.
- 2.S. Kaljumäe. Halduskohtu pädevuse ja piiritlemine üldkohtute pädevusest. – Riigikohus 2005. Lahendid ja kommentaarid, Tallinn: 2005.
- 3.L. Kanger. Haldusleping Eesti kohtupraktikas. – Riigikohus, Fiat Justitia, 2010.

- 4.L. Kanger, M. Leppik. Halduskohtu pädevus: Riigikohtu administratiivosakonna ja halduskolleegiumi praktika aastatel 1919-1940 ja 1992-2009. – Juridica 2009, 8, 508–526.
- 5.E. Kergandberg, A. Kangur, S. Lind, K. Saaremäe-Stoilov, V. Saaremets. Kohtumenetlus. – Tallinn, Juura, 2008.
- 6.M. Leppik. Menetlusõiguse normi oluline rikkumine ja tagajärjed halduskohtumenetluses. Kohtupraktika analüüs. Tartu. 2013. Kättesaadav: https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/elfinder/analyyisid/2013/hkms_oluline_rikkumine_marelle_leppik.pdf
- 7.K. Merusk. Administratsiooni diskretsioon ja selle kohtulik kontroll. – Tallinn, 1997.
- 8.K. Merusk. Haldusakt kehtivas õiguskorras: teooria ja praktika. – Juridica 2011, 1, 27–34.
- 9.K. Merusk. Õiguste ja vabaduste kaitse Eesti halduskohtumenetluses – Kohtute sõltumatus ja kohtusüsteemi toimimise efektiivsus Eestis, 2002.
10. K. Pikamäe. Esialgne õiguskaitse halduskohtumenetluses. – Juridica 2006, 3, 172–182.
11. I. Pilving. HKMS: versioon 3.0. – Kohtute aastaraamat 2011.
12. I. Pilving. Seadusandliku ja kohtuvõimu omavaheline kontrollitavus – Eesti kohtu lugu, 2008.
13. L. Reisberg. Haldusmenetluse arengutest Riigikohtu halduskolleegiumi 2018. a praktikas. Artikkel kohtute aastaraamatus. Tartu, 2019. Kättesaadav: https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/elfinder/ylevaated/2019/09_Haldusmenetlusest.pdf.
14. V. Saarmets. Halduskohtumenetluse erisustest. – Õiguskeel 2010, nr 3.
15. E. Vene. Halduskohtusse pöördumise tähtaeg. – Juridica 2007, 5, 303–313.
16. Halduskohtumenetluse seadustik
17. Riigikohtu lahendid teemade järgi (leitavad Riigikohtu lahendid. Märksõnastiku menüüst)

IV Majandusained

14. MAJANDUSARVESTUS

1. Raamatupidamisarvestuse õiguslikud alused, põhinõuded ja korraldus. Raamatupidamise seadus ja Raamatupidamise Toimkonna juhendid.
2. Raamatupidamise sise-eeskiri.
3. Raamatupidamiskohustuslase raamatupidamise korraldamise põhinõuded.
4. Mikroettevõtja, väikeettevõtja, keskmise suurusega ettevõtja, suurettevõtja, väike konsolideerimisgrupp, keskmise suurusega konsolideerimisgrupp, suur konsolideerimisgrupp.
5. Rakendatav finantsaruandluse standard.
6. Käibevara. Põhivara. Kohustised. Omakapital. Kasumi-kahjumi arvestus.
7. Raamatupidamise aastaaruande koostamise alusprintsüübid.
8. Raamatupidamise aastaaruanne ja selle koostisosad. Bilanss ja selle struktuur. Kasumiaruanne, selle kaks skeemi. Rahavoogude aruanne. Omakapitali muutuste aruanne. Raamatupidamise aastaaruande lisad. Raamatupidamise aastaaruande heakskiitmine ja majandusaasta aruande esitamine.
9. Konsolideerimisgrupi majandusaasta aruanne.
10. Suhtarvuanalüüsi peamised valdkonnad.
11. Raamatupidamisaruannete analüüsi eesmärgid ja meetodid. Horisontaal- ja vertikaalanalüüs. Suhtarvuanalüüs:
  - 9.1. Ettevõtte lühiajalise maksevõimelisuse analüüs. Ettevõtte pankrotisituatsiooni analüüs. Likviidsussuhtarvud.
  - 9.2. Kapitali struktuuri ehk pikaajalise maksevõimelisuse analüüs. Kapitali struktuuri suhtarvud.
  - 9.3. Ettevõtte tegevuse kasumlikkuse e. rentaabluse analüüs. Rentaablussuhtarvud.
  - 9.4. Rahaliste vahendite liikumise e. rahavoogude analüüs. Rahavoogude (rahakäibe) suhtarvud.
  - 9.5. Pankrotiproгноosimise mudelid. Altmani Z-skoori mudel.

Õppematerjal

1. Raamatupidamise seadus.

- 2.L. Alver, J. Alver. Finantsarvestus: põhikursus. – Tallinn: Deebet, 2009.
- 3.J. Alver, L. Reinberg. Juhtimisarvestuse alused. – Tallinn: Deebet, 2002.
- 4.T. Haldma. Finantsanalüüs pankrotimenetluses. – Juridica, 1994, 1, 25–27.
- 5.T. Haldma, E. Listra, Mullaste, M. Aastaruande analüüs ja ettevõttesisene aruandlussüsteem. – Tallinn: Raamatupidaja.ee, 2003.
- 6.K. Kallas. Finantsarvestuse alused. – Tallinn, 2002.
- 7.S. Karu, V. Zirnask. Rahakäibe juhtimine II osa. – Tartu: Rafiko, 2001.
- 8.J. Tikk. Finantsarvestus. – Tallinn, 2009.
- 9.Raamatupidamise Toimkonna Juhendid
10. Leppik, E. 303 majandustehingut raamatupidamises. Rafiko Kirjastus OÜ, 2009
11. Riigikohtu lahendid teemade järgi (leitavad Riigikohtu lahendid. Märksõnastiku menüüst)

15. ETTEVÕTTE ÄRIPLAAN JA MAJANDUSTULEMUSTE PLANEERIMINE

1. Ettevõtte finantsplaneerimise olemus ja ülesanded.
2. Põhitegevusplaan ja finantsplaan.
3. Rahavoogude (rahakäibe) plaani (projektsiooni) koostamise põhimõtted.

Õppematerjal

- 1.L. A. Cyr. Äriplaani koostamine. Taskumentor. – Tallinn: Äripäeva Kirjastus, 2010.
- 2.J. Horan. Äriplaan ühel lehel. – Tallinn: Äripäeva Kirjastus, 2009.
- 3.A. Kullerkupp. Äriplaneerimine: Kuidas jõuda õigete otsusteni? – Tallinn: Äripäev, 2007.
- 4.V. G. Narayanan. Eelarve koostamine: asjatundlikud lahendused igapäevastele probleemidele. – Tallinn: Äripäeva Kirjastus, 2010.

16. AUDIITORKONTROLL

1. Audiitorkontrolli olemus ja eesmärgid. Audit, ülevaatus, tehingute seaduslikkuse kontroll, tehingute seaduslikkuse kokkuleppeline kontroll.
2. Vandeaudiitori kutsetegevuse alused. Audiitortegevuse seadus. Vandeaudiitori kutsetegevuse standardid.
3. Vandeaudiitorile esitatavad nõuded. Kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeks.
4. Audiitorkontrolli kohustus. Auditi kohustus. Ülevaatus kohustus.
5. Vandeaudiitori aruanne. Sõltumatu vandeaudiitori aruannete liigid.

Õppematerjal

1. Audiitortegevuse seadus
2. Vandeaudiitori kutsetegevust reguleerivad standardid – kättesaadav:
<http://www.auditorkogu.ee/?p=189&sd=07f0f1c7da72eccc95b8ccbeba176624>
3. Riigikohtu lahendid temade järgi (leitavad Riigikohtu lahendid. Märksõnastiku menüüst)